

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 89/2019-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. marca 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Čurillom, Hlavná 11, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 40/2018 a jeho uznesením z 18. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta

porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 40/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 18. decembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona vo viacčinnom súbehu pre zločin šírenia toxikománie podľa § 174 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona. V rámci tohto trestného stíhania bol sťažovateľ uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Tp 15/2018-19 z 19. januára 2018 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 4/2018 z 21. februára 2018 vzatý podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) do väzby. Okresný súd uznesením č. k. 3 T 33/2018-343 z 19. júla 2018 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ponechal sťažovateľa vo väzbe.

3. Na základe žiadosti sťažovateľa okresný súd uznesením č. k. 3 T 33/2018-462 z 29. novembra 2018 prijal podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku peňažnú záruku v sume 5 000 €, zloženú matkou sťažovateľa ako nahradenie väzby sťažovateľa a prepustil ho na slobodu. Podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nahradil okresný súd písomným sľubom, ktorý prijal ako náhradu väzby, keďže ho považoval vzhľadom na osobu sťažovateľa a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočný. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku okresný súd nahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľom. Podľa § 82 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uložil okresný súd sťažovateľovi obmedzenia spočívajúce v zákaze vycestovať do zahraničia a zároveň podľa § 82 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku zakázal

sťažovateľovi úmyselne sa priblížiť k poškodenej na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov a taktiež uložil sťažovateľovi obmedzenie oznámiť súdu každú zmenu miesta svojho pobytu.

4. Proti uzneseniu okresného súdu z 29. novembra 2018 podal prokurátor sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 18. decembra 2018 tak, že toto uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil v celom rozsahu a zároveň podľa § 79 ods. 1 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol. Krajský súd podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku neprijal ponuku záruky rodičov sťažovateľa za jeho ďalšie správanie, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku taktiež neprijal písomný sľub sťažovateľa ako náhradu za väzbu. S poukazom na § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku krajský súd nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal peňažnú záruku v sume 5 000 € zloženú matkou sťažovateľa ako nahradenie jeho väzby.

5. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti namieta, že napadnutým uznesením krajského súdu boli porušené „základné právo... na osobnú slobodu zakotvené v čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy..., a základné práva zaručené čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy... a práva zaručené v čl. 5 ods. 1 písm. c), 3 a 4 Dohovoru... v čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“.

6. Sťažovateľ namieta právny názor krajského súdu, podľa ktorého trvanie väzby nepresahujúcej jeden rok nie je v rozpore s možným druhom a výmerou trestu, ktorý môže sťažovateľa postihnúť. Podľa sťažovateľa do väzby bol vzatý *«z dôvodov obsiahnutých a špecifikovaných v citovanom ustanovení Trestného poriadku a teda, že samotné trvanie väzby vo vzťahu k možnej výmere trestu, ktorá to budúca obžalovaného môže „postihnúť“ je absolútne právne irelevantné... Pokiaľ sťažnostný Krajský súd v Prešove argumentuje dĺžkou trestnej sadzby v prípade uznania viny obvineného podľa obžaloby, dovoľujeme si dať do pozornosti tú skutočnosť, že z údajného naplnenia skutkovej podstaty trestného činu vydierania, obvineného neusvedčuje absolútne nik z vypočutých svedkov okrem samotnej poškodenej, ktorá takto svojmu otcovi zdôvodňovala svoju neprítomnosť v mieste jej*

trvalého bydliska, resp. to, kde sa nachádzala po dobu, keď bola rodičmi hľadaná a jej pobyt nebol známy.».

7. Sťažovateľ tiež spochybňuje právny záver krajského súdu, podľa ktorého na hlavnom pojednávaní nedošlo v rámci dokazovania k takému posunu, ktorý by oslaboval materiálne dôvody väzby. Tento skutkový posun podľa sťažovateľa nastal z dôvodu trojnásobnej zmeny výpovede svedka [REDAKOVANÉ], ktorý je nedôveryhodným svedkom vzhľadom na hodnotenie jeho osoby ako svedka v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1 T 78/2018, v ktorej krajský súd ako odvolací súd hodnotil tohto svedka ako nedôveryhodného s tendenciou úmyselne poškodiť obžalovaného. Krajský súd túto okolnosť opomenul, zaoberal sa len tým, že tento svedok je väzobne stíhaný, čo nie je dôvodom pre záver o nedôveryhodnosti tejto osoby ako svedka. Podľa sťažovateľa krajský súd *„opomenul hodnotenie jeho svedeckej výpovede vo vyššie špecifikovanom konaní na Okresnom súde Prešov ako aj niekoľkonásobnú zmenu jeho výpovede, keď tento absolútne rozdielne vypovedal v prípravnom konaní pri svojom prvom výsluchu, následne zmenil svoju výpoveď pri konfrontácii s obvineným, následne zmenil svoju výpoveď na hlavnom pojednávaní, kde v podstate nebol schopný racionálne odpovedať na otázky, či už súdu alebo obhajoby“.*

8. Podobnú úvahu možno aplikovať aj pre výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá na hlavnom pojednávaní jednoznačne popísala skutkový dej. Pokiaľ podľa krajského súdu bolo potrebné odstraňovať rozpory s jej výpoveďou v prípravnom konaní, nemožno toto pochybenie okresného súdu hodnotiť v neprospech sťažovateľa. Podľa sťažovateľa táto skutočnosť *„vzníeva o to paradoxnejšie, že ani prvotná výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], resp. svedkyne [REDAKOVANÉ] sa nezhoduje s výpoveďou údajnej poškodenej [REDAKOVANÉ] a už tobôž nie ich výpovede urobené na hlavnom pojednávaní. V tejto súvislosti výrazne zdôrazňujeme disproporcie vo výpovedí práve svedka [REDAKOVANÉ] vo vzťahu k výpovedi svedkyne – poškodenej [REDAKOVANÉ], o hodnotenie ktorých sa podľa sťažnostného súdu majú do budúcnosti opierať materiálne predpoklady, resp. dôvody väzby... sťažnostný súd vyčíta súdu prvostupňovému neodstraňovanie rozporov medzi výpoveďou uvedenej svedkyne na hlavnom pojednávaní a pri jej výsluchu zo dňa 17. 01. 2018, opomínajúc tú skutočnosť, že*

uvedená svedkyňa ako blízka priateľka obžalovaného bola vypočutá už spomínaný deň 17. 01. 2018 od 16:30 hod. a obvinenému bolo vznesené obvinenie dňa 18. 01. 2018, teda uvedená svedkyňa ako blízka priateľka obvineného objektívne nemohla by 17. 01. 2018 náležite a riadne poučená o práve odmietnuť vypovedať podľa § 130 ods. 1 Trestného poriadku.“

9. Sťažovateľ namieta aj porušenie práva na obhajobu, keďže poškodená nebola vypočutá kontradiktórne a nebola s ňou vykonaná konfrontácia. Poškodená bola vypočutá pred vznesením obvinenia na záznamovú techniku, jej ďalší výsluch a konfrontácia so sťažovateľom sa neuskutočnili vzhľadom na správu ošetrojúceho lekára, «ktorý konštatuje, že poškodená „môže mať amnéziu, teda prípadne jej vyšetrenie veľké výsledky neprinesie“... uvedená poškodená je v súčasnosti v opatere psychiatrickej liečebne, v čase incidentu bola s najväčšou pravdepodobnosťou pod vplyvom omamných a psychotropných látok, pričom doposiaľ sa nikto zo strany orgánov činných v trestnom konaní ani len nezaoberal otázkou kedy jej uvedené omamné látky boli podané a ako je objektívne možné, že k zhoršeniu zdravotného stavu pravdepodobne pod vplyvom omamných látok u poškodenej došlo v takom rozsahu, že bola nutná hospitalizácia, došlo až po 48 hodinách, keď táto opustila byt obvineného. Uvedené je nesporným zásahom do práva obvineného na obhajobu a to už odhliadnuc od tej skutočnosti, že jej výsluch bol vedený nezákonne prinajmenšom vo vzťahu kladeniu sugestívnych a kapiózných otázok... Pokiaľ orgány činné v trestnom konaní nepristúpili ku kontradiktórnemu výsluchu poškodenej... má táto skutočnosť mať riadnu oporu k stanovisku znalca a nemá vyplývať len a len z prehlásenia jej ošetrojúceho lekára...».

10. Sťažovateľ ďalej uvádza, že závery krajského súdu „vo vzťahu k psychologickému profilu obvineného, jeho morálno-vôľovým vlastnostiam nemajú oporu v znaleckom posudku [REDAKOVANÉ]... skôr hraničia so zásahom do osobnosti obvineného a jednoznačne svedčia o zaujatosti predsedníčky senátu JUDr. Evy Rešatkovej tak, ako o tom svedčí sťažnosť obvineného adresovaná Krajskému súdu, hoc táto bola obžalovaným podaná až po inkriminovanom rozhodnutí sťažnostného súdu“.

11. Uvedené skutočnosti podľa sťažovateľa oslabujú dôvodnosť trestného stíhania a dôvody, pre ktoré bol vzatý do väzby. Pokiaľ ide o právny záver, že neobstojí nahradenie väzby inými prostriedkami, sťažovateľ uvádza, že v minulosti nikdy nebol trestne stíhaný, resp. nebol vo väzbe. K trvaniu väzby poukazuje na to, že vyšetrovateľ v prípravnom konaní nariadil 19. januára 2018 znalecké dokazovanie, následne neurobil ani jeden procesný úkon do 16. marca 2018, kedy sa mali uskutočniť prvé výsluchy. K prvým výsluchom – aj z dôvodu ospravedlnenia obhajcu – došlo 6. apríla 2018 a následne 9. mája 2018, „*teda okrem vypočutia štyroch svedkov a nariadenia dvoch posudkov, orgány činné v trestnom konaní za približne 150 dní neurobili žiaden procesný úkon a vo vzťahu k ich postupu je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že práve návrhy obhajoby vôbec viedli k zisťovaniu hodnovernosti výpovede svedka [REDAKOVANÉ]...*“. Sťažovateľ tiež „*má zato, že obvineným popísaný incident medzi ním a predsedníčkou senátu, ktorý sa mal stať v minulosti, mal u JUDr. Evy Rešatkovej minimálne zakladať dôvod pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodnutia predmetnej trestnej veci*“.

12. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa... na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy... a právo na spravodlivé rozhodnutie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 5 Tos/32/2018 porušené bolo.

Priznáva sťažovateľovi primerané zadost'učinenie vo výške 5.000 ,- EUR, ktoré je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť tomuto do 30 – tich dní.

Krajský súd v Prešove je povinný (sťažovateľovi)... uhradiť trovy konania na účet jeho právneho zástupcu... do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

13. Návrh na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľ odôvodňuje „*enormným psychickým vypätím a následkami na zdraví, z dôvodu jeho zotrávania vo väzbe...*“.

II.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti, ktorá bola doručená ústavnému súdu 28. januára 2019, postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde.

16. V rámci predbežného prerokovania ústavný súd skúmal otázku zákonných náležitostí ústavnej sťažnosti. Ústavná sťažnosť bola podaná ústavnému súdu 28. januára 2019, preto jej zákonné náležitosti posudzoval ústavný súd podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“). Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca. Podľa § 50 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie, a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody,

c) proti komu sťažnosť smeruje. Podľa § 50 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

17. Podľa § 20 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z. ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uvádza, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou ústavnej sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

18. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „*postupom Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 5 Tos/32/2018*“. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti takto nevymedzil napadnuté konanie (uvedením správnej spisovej značky) a ani neoznačil napadnuté uznesenie. Zároveň sťažovateľ nepriložil k ústavnej sťažnosti kópiu právoplatného rozhodnutia, ktoré ústavnou sťažnosťou napáda. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že taký rozsah nedostatkov v zákonom predpísaných náležitostiach, aký vyplýva z ústavnej sťažnosti sťažovateľa, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010). Vychádzajúc z uvedeného bolo možné ústavnú sťažnosť bez ďalšieho odmietnuť pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde v spojení s § 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.].

19. Napriek uvedeným nedostatkom v náležitostiach ústavnej sťažnosti ústavný súd vecne preskúmal námietky sťažovateľa. Ústavný súd prihliadol na predmet konania – rozhodovanie o väzbe – v rámci ktorého sťažovateľ uplatňuje nárok na ochranu ústavnosti, preto vo vyššej miere aplikoval materiálny prístup k náležitostiam návrhu na začatie konania (ústavnej sťažnosti).

20. Z odôvodnenia sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ namieta rozhodnutie krajského súdu, ktorým tento zrušil uznesenie okresného súdu o nahradení väzby z 29. novembra 2018. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 40/2018 a jeho uznesením z 18. decembra 2018.

21. Pokiaľ sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti namieta aj porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy bez toho, aby tieto zahrnul do petitu, ústavný súd neprihliadol na namietané porušenie označených práv a článkov ústavy a dohovoru, aplikujúc v tomto aspekte prísnejší prístup k náležitostiam ústavnej sťažnosti aj vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa. Ústavný súd vychádzal zo svojej judikatúry, v ktorej stabilne konštatuje, že text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia ústavnej sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011, IV. ÚS 481/2011).

22. Nad rámec veci ústavný súd tiež poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 428/2018).

Z uvedeného vyplýva, že neprerokovanie ústavnej sťažnosti z hľadiska namietaného porušenia práv garantovaných v čl. 5 dohovoru nemá na právne postavenie sťažovateľa relevantný vecný dopad v situácii, keď ústavný súd preskúma opodstatnenosť námietok sťažovateľa vo vzťahu k základným právam garantovaným v čl. 17 ústavy.

23. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

24. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

25. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by

mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

26. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

27. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

28. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

29. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ústavný súd zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru je z vecného hľadiska (*ratione materiae*) v trestných veciach aplikovateľný v zásade len na rozhodovanie vo veci samej (rozhodovanie o trestnom obvinení) a nevzťahuje sa na rozhodovanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, z hľadiska procesných záruk poskytnutých osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na osobnú slobodu a bezpečnosť (m. m. napr. I. ÚS 256/07, II. ÚS 15/05, III. ÚS 272/03, IV. ÚS 65/05). Tento právny názor vychádza z rešpektovania rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej sa osobná sloboda chráni v zásade prostredníctvom čl. 5 dohovoru, a to najmä pokiaľ ide o zákonnosť väzby vrátane otázky, či k takémuto zbaveniu slobody došlo v súlade so zákonom upraveným postupom (čl. 5 ods. 1 dohovoru), pričom súčasťou záruk vyvoditeľných z čl. 5 dohovoru je aj ochrana práva jednotlivca na primeranú dĺžku väzby v zmysle požiadavky, aby väzba nebola predĺžovaná nad primeranú lehotu a aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným priet'ahom (čl. 5 ods. 3 dohovoru), ako aj ochrana práva jednotlivca

domáhať sa periodického prieskumu zákonnosti väzby a žiadať o prepustenie na slobodu, o ktorom musí byť rozhodnuté urýchlene [(čl. 5 ods. 4 dohovoru); k uvedenému pozri napr. Khudoyorov v. Rusko, č. 6847/02, rozsudok ESĽP z 8. 11. 2005, body 124 – 125, 172 – 174 a 193; Öcalan v. Turecko, č. 46221/99, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a 103; Khudobin v. Rusko, č. 59696/00, rozsudok ESĽP z 26. 10. 2006, body 103 a 115]. Vychádzajúc z týchto skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namieta porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

30. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu z 18. decembra 2018 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu na tom základe, že krajský súd nesprávne posúdil materiálne podmienky väzby, keď nezohľadnil posun v skutkovej situácii po vykonanom dokazovaní na hlavnom pojednávaní, ktorý oslabuje dôvodnosť trestného stíhania a samotnej väzby, a neodôvodnil, prečo väzbu nemožno nahradiť inými zákonnými prostriedkami.

31. Ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné zdôrazniť, že pri posúdení napadnutého uznesenia krajského súdu jeho úlohou nie je preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, z ktorých krajský súd vychádzal, prípadne odpovedať na otázku, či malo byť žiadosti sťažovateľa o prepustenie väzby, resp. o jej nahradenie inými zákonnými prostriedkami vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či jeho právne závery nie sú arbitrárne (svojvoľné), a tak či je napadnuté uznesenie a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ústavne akceptovateľné.

32. Krajský súd v napadnutom uznesení uviedol také skutočnosti, ktoré aj v uvedenom štádiu konania nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky žalovaných zločinov, a skúmal, či existuje dôvodné podozrenie, že tieto skutky spáchal sťažovateľ. Poukázal na výpoveď svedkyne [REDACTED], ktorá na hlavnom pojednávaní uviedla, že v byte sťažovateľa nevidela

poškodenú brať omamné látky, drogy alebo alkohol a nevidela ani iné osoby, ktoré by brali omamné látky, resp. drogy. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na výpoveď svedkyne [REDACTED] v prípravnom konaní 17. januára 2018, keď uviedla, že „... si všimla, že na stole je vysypaný pervitín a tiež bol aj v striekačke, ktorá tam bola položená. Videla som, že [REDACTED] si pripravuje dávku. Keď nás videl, že sme vyšli z izby, tak pripravil ďalšie dávky na stole a to pre mňa a [REDACTED]... je pravda, že [REDACTED] si potom dala dávku s nami, ja som užila pervitín tiež. Neskôr sme asi ešte dvakrát užili pervitín, ale už neviem povedať, či sa predtým oni dvaja zhovárali, alebo ju nejako nútil...“. Krajský súd v napadnutom uznesení vysvetlil, prečo prihliadol aj na výpoveď svedkyne [REDACTED] z prípravného konania, hoci nebola prečítaná na hlavnom pojednávaní, a uviedol, že v predmetnej veci „opomenutie vykonania tohto dôkazu nie je zvlášť významným, pretože pri rozhodovaní o väzbe v štádiu vykonávania dôkazov na hlavnom pojednávaní má súd možnosť vychádzať aj z dôkazov zabezpečených v prípravnom konaní, čo pri ustálení skutkových zistení pri rozhodovaní o vine už nie je možné, pretože súd v zmysle § 278 ods. 2 Tr. poriadku môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané“.

33. Krajský súd tiež prihliadol na výpoveď svedka [REDACTED], pričom odkázal na rozpory, ktoré vyplynuli z výpovedí tohto svedka tak, ako boli uvedené v odôvodnení uznesenia okresného súdu z 29. novembra 2018. Vychádzajúc z odôvodnenia uznesenia okresného súdu z 29. novembra 2018 rozpory sa týkali vzťahu so sťažovateľom – či ho pozná len dva týždne, resp. či ho pozná pol roka, a riešil s ním biznis – a tiež prítomnosti omamných látok v byte sťažovateľa. V prípravnom konaní uviedol, že po príchode do bytu sťažovateľa zbadal na stole striekačku pervitínu, na hlavnom pojednávaní uviedol, že „keď prišiel k obžalovanému prvýkrát spolu s [REDACTED] na stolíku v obývačke bola marihuana vo forme sušiny a potom neskôr [REDACTED] doniesol pervitín, ktorý bol zabalený v sáčku, a až keď sa do bytu vrátil potom, čo ušiel [REDACTED], bol tento sáčok rozbalený, bola tam injekčná striekačka naplnená pervitínom a na stole bola urobená aj tzv. čiara z pervitínu)“ (strana 3 a 4 odôvodnenia uznesenia okresného súdu z 29. novembra 2018, pozn.). Podľa krajského súdu tieto rozpory „podstatným spôsobom neovplyvnili dôvodnosť trestného stíhania“.

34. Krajský súd tiež „prihliadal aj na zabezpečenú výpoveď poškodenej mal. [REDACTED] z prípravného konania, ktorá obžalovaného [REDACTED] z trestnej činnosti usvedčuje. Z nej totiž vyplýva, že poškodená mala užiť pervitín pod hrozbou vyslovenou obžalovaným, že pokiaľ si nepotiahnu čiaru, tak im dá injekciu a tak museli ťahať...“.

35. Krajský súd zohľadnil aj skutočnosti, ktoré vyplynuli z domovej prehliadky bytu, v ktorom sťažovateľ býval, a uviedol:

„Okrem vyššie uvedených výpovedí menovaných svedkov dôvodnosť vedeného trestného stíhania za zločin podľa § 172 ods. 1 písm. c/, d/ Tr. zákona možno vyvodiť i z domovej prehliadky bytu, v ktorom obžalovaný býval, keďže v rámci tohto úkonu boli zaistené látky vykazujúce obsah metamfetamínu a THC v takom množstve a obsahu, že tieto možno hodnotiť ako omamné a psychotropné látky.“

36. K existencii takých konkrétnych skutočností, ktoré odôvodňujú opodstatnenosť preventívnej väzby, krajský súd poukázal na povahu stíhanej trestnej činnosti, na výpoveď sťažovateľa a na závery vyplývajúce zo znaleckého dokazovania. V tejto súvislosti uviedol:

„Preventívny dôvod väzby bol založený na povahe stíhanej trestnej činnosti, najmä na zistení, že obžalovaný mal opakovane prechovávať pre seba omamnú a psychotropnú látku, ktorú mal ponúkať na užitie iným osobám, a to aj mladistvej osobe.“

Sťažnostný súd sa stotožnil so záverom o pretrvávajúcom preventívneho dôvodu väzby uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku, pretože obžalovaný si návykové látky zabezpečoval opakovane, uňho v byte sa stretávali osoby, ktoré tieto látky užívali, čo plynie z jeho výpovede, pričom spôsob života, ktorým obžalovaný pred vzatím do väzby žil, poukazuje na možnosti opätovne si zadovážovať omamné alebo psychotropné látky, čo potom umožňuje ich ponúkanie aj iným osobám. Ďalšie užívanie drog zo strany obžalovaného možno oprieť aj o závery znaleckého dokazovania z odboru psychológie, z ktorého plynie, že užívanie drog obžalovaným je v úzkej spojitosti s jeho osobnostnou štruktúrou, ktorá sa výrazným spôsobom nemení vo veku obžalovaného. Pri hodnotení preventívneho dôvodu väzby nemožno opomenúť ani fakt, že obžalovanému sa kladie za vinu spáchanie troch zločinov.“

37. Vychádzajúc zo skutočností uvedených v bodoch 27 až 31 odôvodnenia tohto rozhodnutia je ústavný súd toho názoru, že krajský súd sa s otázkou naplnenia materiálnych podmienok väzby sťažovateľa vysporiadal náležite a preskúmateľne, pričom jeho právne závery nemožno považovať za arbitrárne. Materiálne podmienky väzby dostatočne vyplývajú nielen z výpovedí svedkov, ale aj z výpovede sťažovateľa, z domovej prehliadky a znaleckého dokazovania týkajúceho sa osobnosti sťažovateľa.

38. Pokiaľ ide o ďalšie námietky sťažovateľa týkajúce sa spôsobu vykonania a zákonnosti výsluchu poškodenej, možnosti jej vypočutia na hlavnom pojednávaní, resp. konfrontácie so sťažovateľom, hodnotenie hodnovernosti svedka [REDACTED] a ďalšieho hodnotenia rozporov vo výpovediach svedkov, otázku zákonného poučenia svedkyne [REDACTED] a podobne, ústavný súd poukazuje na to, že v danej fáze trestného konania pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa sa nerozhodovalo o jeho vine, resp. nevine, ale posudzovalo sa len to, či boli v danom štádiu trestného konania vo vzťahu k jeho osobe zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujúce podozrenie zo spáchania skutkov vyšetrovaných trestných činov. Ďalšie dokazovanie je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a hĺbkové hodnotenie dôkazov nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (m. m. III. ÚS 183/2018).

39. Nemožno akceptovať ani námietku sťažovateľa, že nie je zřejmé, z čoho vychádza krajský súd pri právnom závere, že neobstojí nahradenie väzby inými (miernejšími) zákonnými opatreniami. Je potrebné uviesť, že túto námietku sťažovateľ formuluje len všeobecne, nijak ju bližšie nekonkretizuje, z toho dôvodu by v zásade postačoval len odkaz na strany 4 a 5 napadnutého uznesenia krajského súdu, na ktorých krajský súd vyčerpávajúco a špecificky objasňuje, prečo neakceptoval jednotlivé zákonné opatrenia.

40. K možnosti nahradenia väzby krajský súd uviedol, že ak sa preukáže, že sťažovateľ dal užiť drogu maloletej osobe, čo by „*mohlo naplniť kvalifikačný moment na chránenej osobe podľa ods. 2 písm. d/ § 172 Tr. zákona a konanie by sa v takom prípade posudzovalo ako obzvlášť závažný zločin*“. Navrhované zákonné opatrenia nie sú podľa

krajského súdu spôsobilé zabezpečiť účel väzby, t. j. zabrániť sťažovateľovi v páchaní ďalšej trestnej činnosti, „*písomný sľub obžalovaného, že povedie riadny život a nedopustí sa trestnej činnosti, je spochybňovaný najmä povahou páchaného zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. c/, d/ Tr. zákona, pričom ani osoba obžalovaného nedáva záruku, že tento sľub obžalovaný bude dodržiavať... Prostriedky dohľadu probačného a mediačného úradníka nie sú tak isto z uvádzaných dôvodov spôsobilé zabrániť obžalovanému zadovážiť si omamné a psychotropné látky a následne ich užívať aj v spoločnosti iných osôb.*“. Obdobne poukázal na to, že rodičia neboli doteraz schopní ovplyvniť správanie sťažovateľa tak, aby nebol podozrivý zo spáchania špecifikovaných skutkov, preto nemožno očakávať, že by sa im sťažovateľ po prepustení z väzby podriadil. Osobnostná štruktúra sťažovateľa (zvýšené sebahodnotenie, pocity nadradenosti) indikuje hostilitu a direktívnosť pri nevyhovení jeho požiadavkám, „*čo výrazným spôsobom spochybňuje, aby rodičia obžalovaného, ako osoby blízke obžalovanému s prirodzenou citovou náklonnosťou k nemu, mohli byť preňho autoritou a teda aj osobami, ktoré bude rešpektovať*“. Krajský súd ani peňažnú záruku nepovažoval za opatrenie, ktoré by mohlo zabezpečiť preventívny dôvod väzby.

41. Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd sa s otázkou nahradenia väzby inými zákonnými opatreniami vysporiadal riadne a preskúmateľne, jeho právne závery nie sú arbitrárne, preto sú ústavne akceptovateľné.

42. Námietky sťažovateľa týkajúce sa dĺžky prípravného konania a počtu procesných úkonov, resp. vykonaných dôkazov, nijak nespochybňujú ústavnú udržateľnosť právnych záverov krajského súdu v napadnutom uznesení.

43. K námietke o (možnej) zaujatosti predsedníčky senátu krajského súdu je potrebné uviesť, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že sťažnosť proti postupu predsedníčky senátu podal až po vydaní napadnutého uznesenia. Uvedená skutočnosť vylučuje, aby ústavný súd skúmal túto námietku sťažovateľa.

44. Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu z 18. decembra 2018 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

45. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2019